

Formy uzbrojenia na przestrzeni dziejów

Czym dokładnie jest broń?

Jest to zbiór rzeczy materialnych, stanowiących przedmioty do walki zbrojnej zaczepnej lub obronnej (broń wojskowa) lub polowania na zwierzynę (broń myśliwska).

Podział broni

Ze względu na rodzaj

klasyczna, zwana też konwencjonalną

biała

broń drzewcowa, np. kopia, włócznia

broń obuchowa, np. buzdygan, maczuga

broń sieczna, np. szabla, miecz

broń miotająca, z wyłączeniem broni palnej, np. łuk,

kusza, proca, machina obleźnicza (m.in. arkbalista)

Podział broni

Ze względu na rodzaj

broń indywidualna, np. pistolet, rewolwer, karabin, ręczny karabin maszynowy

broń zespołowa, np. ciężki karabin maszynowy, wielkokalibrowy karabin maszynowy,

artyleryjska, np. armata, haubica, moździerz

rakietowa

pancerna, np. czołg, transporter opancerzony

Podział broni

Ze względu na przeznaczenie

Bojowa

Ćwiczebna, np. kbks, bokken, shinai

Podręczna

Myśliwska

Kombinowana, np. kniejówka

Kulowa, np. sztucer

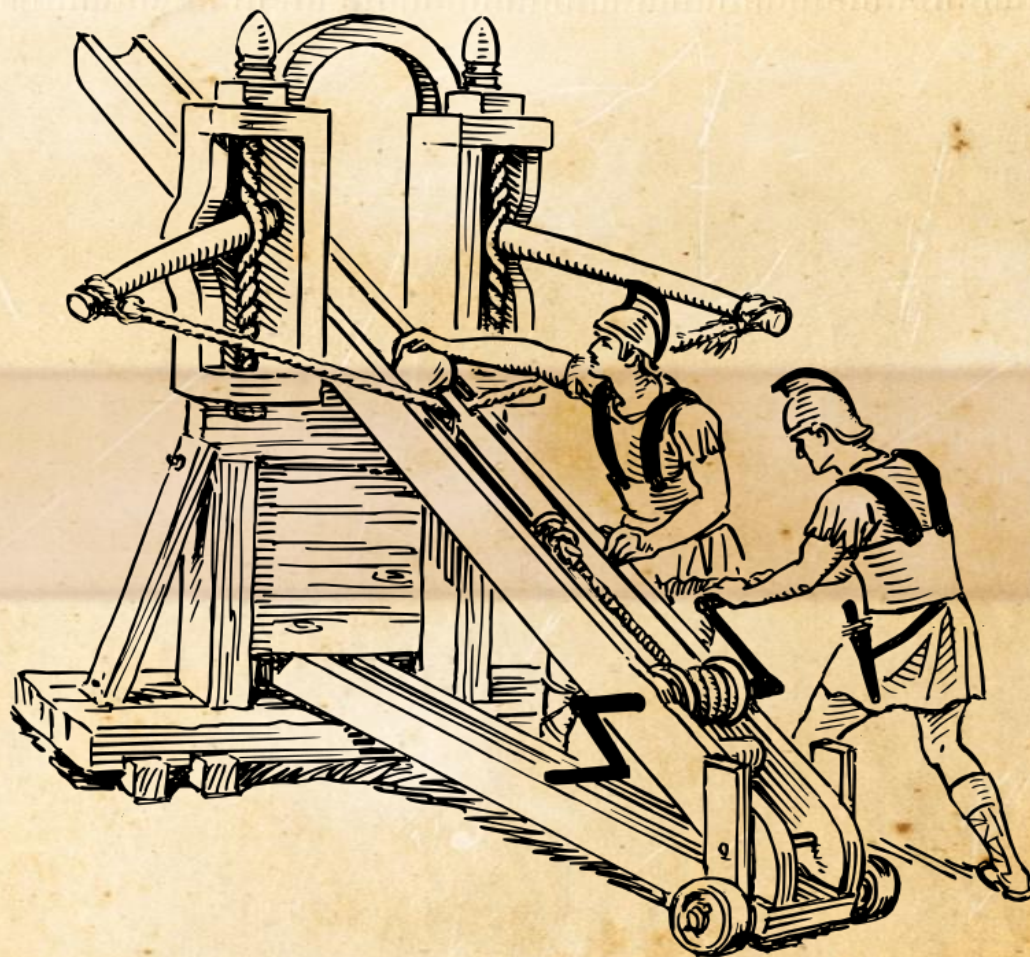

Funkcja broni nigdy nie ograniczała się do narzędzia stosowanego w walce. Od zarania dziejów wpływa ona na ludzką naturę, jest symbolem modernizacji albo heroizmu. Temat rozwoju uzbrojenia na świecie jest szeroki, gdyż wojna istnieje w kulturze ludzkości od lat. Istnieje założenie że gdyby zaprzestać agresywnego rozwoju technologii militarnej i rozpocząć finansowanie nauki, na celu mając ekspansję kosmiczną i kolonizację obcych planet, bylibyśmy w stanie w ciągu kilkudziesięciu lat dokonać kolonizacji księżyca, a może nawet Marsa. Zamiast tego, na świecie są kraje otwarcie mówiące o chęci posiadania uzbrojenia nuklearnego, a nawet grożące jego zastosowaniem jako forma deeskalacji konfliktu lub wykluczenie państwa z wojny poprzez prewencyjne

Broń dawna – ogólna nazwa broni wytwarzanej i stosowanej w okresie starożytnym, średniowiecznym i nowożytnym. Charakteryzuje się niską efektywnością bojową w porównaniu z bronią współczesną. Broń biała odgrywała główną rolę do końca okresu średniowiecznego, a wraz z nią broń miotająca oraz broń ochronna. Broń palna zaczęła przejmować dominującą rolę od XV wieku.

Broń dawna (balista)

Walka z użyciem cepów bojowych

Na wiek XV przypada koniec okresu średniowiecznego i początek nowożytnego, gdzie przełom w dziejach uzbrojenia, fortyfikacji i sztuki wojennej wywołało upowszechnienie broni palnej. W okresie tym maszyny miotające zastępowano bronią palną. Zaczęło stopniowo zanikać uzbrojenie ochronne, które nie zabezpieczało przed pociskami broni palnej. W późniejszym czasie zanikała broń drzewcowa (kopie, piki, lance) i obuchowa (cepy, młoty bojowe).

Wśród broni palnej wyraźnie
wyodrębniono broń
strzelecką i broń
artyleryjską, a artyleria
została przekształcona w

W XVI wieku stosowano także broń złożoną (pistolety-puginały, pistolety-czekany, pistolety-topory, pistolety-miecze), która była użyteczna w razie niewypału lub niecelnego strzału. W okresie tym broń strzelecka była bronią odprzodową, jednostrzałową, początkowo gładkolufową a następnie bruzdowaną o kalibrze 15-19 mm. Na początku posiadała zamki lontowe, a w miarę modyfikacji wyposażano ją w zamki kołowe, skałkowe i kapiszonowe.

W XVII wieku wykształciły się typy szabli właściwe tylko dla Rzeczypospolitej: batorówki, zygmontówki, szable czarne, ormiańskie czy karabele. Poza tym używano powszechnie szabel węgierskich, a czasem wschodnich. Posługiwano się także bronią zachodnioeuropejską. Wiek szabli określić można na podstawie stylu ornamentacji, wieku głowni (nie jest młodsza od oprawy) oraz ogólnego kształtu i typu. Ważną pomocą do datowania i klasyfikacji broni jest też malarstwo z epoki. W Rzeczypospolitej szabla stała się symbolem przynależności do stanu szlacheckiego i nieodłącznym elementem stroju. Zamożni szlachcice poza szablą bojową mieli także szable kostiumowe, bogato zdobione, i rzeźbione, które nosili na co dzień. Mimo imponującego wyglądu one także nadawały się

Wygląd szabli

Walka na szable

W XVIII wieku weszła w użycie broń palna odtylcowa. Jest to broń palna ładowana od wlotu lufy (od tyłu broni). Jej istotnym elementem jest zamek, który łączony jest z lufą mechanizmem ryglowym pozwalając na otwieranie i zamykanie jej przewodu. Od początku powstania aż do połowy XIX w. dominującym systemem stosowanym w budowie broni palnej były konstrukcje odprzodowe. Lufy stosowane w broni odprzodowej były otwarte jedynie od strony wylotu, co zapewniało wysoką szczelność i bezpieczeństwo, oraz dobre wykorzystanie energii gazów prochowych. Broń taka obarczona była jednak skomplikowanym i czasochłonnym systemem ładowania.

Broń palna odtylcowa

XIX był okresem niebywałego rozwoju technicznego. W jego trakcie wprowadzono innowacje, wnoszące wiele w przeróżne dziedziny życia. Zmiany nie ominęły także sfery wojskowej. Obok zmian taktycznych, zapoczątkowanych w epoce napoleońskiej, zmiany zaszły także w sferze techniki wojskowej. Doskonale jest to widoczne na przykładzie broni palnej. W przeciągu tych stu lat w znacznym stopniu zmieniło się uzbrojenie walczących żołnierzy, w tym chyba najbardziej ich broń indywidualna – broń palna.

W przeciągu pierwszej połowy XIX wieku najważniejsze armie świata, przede wszystkim europejskie przeszły dwukrotne przebrojenie – najpierw broń skałkową zmieniono na kapiszonową, potem zaś kapiszonówki zastąpiono bronią odtylcową. Był to niewątpliwy postęp, który pochłonał wiele ofiar, gdyż zmiany taktyczne nie zawsze szły w parze ze zmianą broni, podobnie ofiarami postępu stawały się armie z gorszą jakościowo bronią jak Rosjanie w czasie wojny krymskiej czy Austriacy podczas wojny z Prusami. W następnych latach broń była cały czas udoskonalana, a zmiany które zaszły w przeciągu XIX w, spuentowała I wojna światowa.

Prawdziwy rozkwit przemysłu zbrojeniowego w naszym kraju przypadł na okres dwudziestolecia międzywojennego. Przed 1918 rokiem przemysł zbrojeniowy na terenie Polski właściwie nie istniał, z poniemieckich fabryk i warsztatów od podstaw tworzone manufaktury i zbrojownie. Właśnie z jednego z warsztatów broni w 1920 roku w Warszawie utworzono Państwową Fabrykę Karabinów, gdzie zaczęto produkować karabiny typu Mauser, które w tym okresie należały do najlepszych na świecie. W 1923 roku zaczęto budowę Państwowej Fabryki Broni w Radomiu, której zdolność produkcyjną oceniano na 150 tys. sztuk karabinów rocznie. Głównymi produktami wychodzącymi z radomskich zakładów były: karabinek wz 98, polska wersja wspomnianego już Mausera, rewolwer Nagant oraz słynny

Dostępność broni po 1939 roku

Po 1939 roku na wyposażeniu polskich żołnierzy znajdowały się głównie karabinki Mauser, pistolety maszynowe polskiej produkcji „Mors”, rkm Browning, broń zdobyczna, najczęściej niemiecka, oraz francuskie karabiny Lebel. Podczas powstania warszawskiego powstańcy borykali się z trudnościami w dostępie do broni. Do walki z niemieckim okupantem stosowano zazwyczaj broń zdobyczną, pochodzącą z desantów brytyjskich. Były to głównie pistolety maszynowe Sten, które Brytyjczycy zrzucaли z zaopatrzeniem dla walczącej Warszawy. Wiele sztuk broni powstańcy wykonywali sami w warsztatach i podziemnych rusznikarniach.

Okres powojenny

W okresie powojennym władze Polski Ludowej zdecydowały o odbudowie zakładów w Radomiu i kontynuacji produkcji broni.

Fabryce nadano nową nazwę – Zakłady Metalowe im. generała Waltera. Produkcja opierała się głównie na licencjach radzieckich, a zmiany konstrukcyjne wymagały konsultacji z licencjodawcą. Polscy projektanci broni nie mieli dużego pola do popisu w modernizacji radzieckich projektów, gdyż bardzo rzadko zgadzano się na jakiegokolwiek ustępstwa projektowe. W latach 50. radomskie zakłady produkowały m.in. radzieckie pistolety TT, słynne z wielkiej wojny ojczyźnianej pistolety maszynowe PPS. W 1957 roku zaczęto wytwarzać karabiny szturmowe AK. Ta prosta konstrukcja ze stali i

Rozwój polskiego przemysłu zbrojeniowego – lata 80. XX w.

Szczytowy etap rozwoju polskiego przemysłu zbrojeniowego przypada na lata 80. W tym okresie działały 82 przedsiębiorstwa posiadające licencję przemysłu obronnego, istniało też ponad 600 przedsiębiorstw dostarczających surowce i podzespoły do branży zbrojeniowej oraz 10 ośrodków badawczych. Dzięki takiemu zapleczu moc produkcyjna stała na wysokim poziomie – w szczytowym momencie zbrojeniówka była w stanie dostarczyć rocznie ponad 300 czołgów T-72, około 350 śmigłowców i 5 tysięcy karabinów AK.

Po upadku żelaznej kurtyny produkcja broni na tak szeroką skalę nie była już potrzebna. Arsenale państw Układu Warszawskiego uległy stopniowej demilitaryzacji. Wiele sztuk broni ze Wschodu wpadło w ręce terrorystów czy wojsk najemnych. Fabryka broni w Radomiu w latach 90. przekształciła się w Zakłady Mechaniczne Łucznik. Ograniczenie w zamówieniach ze strony Wojska Polskiego oraz importerów doprowadziły zakłady na skraj bankructwa. Sytuacja uległa zmianie po 1995 roku, gdy nadeszły zamówienia na karabin szturmowy Beryl.

Światelko w tunelu pojawiło się w 2012 roku wraz z umową inwestycyjną, na bazie której powstała nowa fabryka, a 1 lipca 2014 roku uroczyście otwarto nowe hale produkcyjne, jedne z najnowocześniejszych w Europie. Obecnie Łucznik produkuje nowoczesny karabin w Modułowym Systemie Broni Strzeleckiej, jak i nowoczesny pistolet PR-15 Ragun, wyróżniający się nowoczesnymi rozwiązaniami konstrukcyjnymi. Radomski Łucznik stale poszerza swoją ofertę i podpisuje korzystne kontrakty. Polskie Beryle trafiły już do wojsk w Nigerii. Polskie zakłady zbrojeniowe w Radomiu przeszły różne koleje od zmian systemowych po wojnę, lecz nadal prężnie działają i są wizytówką polskiego przemysłu zbrojeniowego

Dziękuję za uwagę!

Prezentację wykonał Jakub Karbownik